

операторського профілю: монографія / Ю. А. Бородин. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова, 2009. – 417 с.

3. Боярчук О. М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних Сил України в системі професійної діяльності : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / О. М. Боярчук ; Львів. держ. ун-т фіз. культури. – Л., 2010. – 19 с.

4. Жула Л. В. Рухливі ігри і забави та методика їх викладання: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних ВНЗ спеціальності 7.010201 – фізичне виховання. – Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет, 2012. – 83 с.

5. Римик Р. В. Професійно-прикладна фізична підготовка учнів професійно-технічних училищ за профілем радіотехніка : автореф. дис. ... канд. наук фіз. виховання і спорту: 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / Р. В. Римик ; Львівський держ. ін-т фіз. культури. – Львів, 2006. – 19 с.

6. Пліско В. І. Організація процесу фізичної підготовки в закладах професійно-технічної освіти / В. І. Пліско, Ю. В. Козерук, О. М. Буланов // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт – Чернігів: ЧНПУ, 2013. – Вип. 112 – Т. 1. – С. 255-257.

7. Ребрин А. А. Організаційно-педагогічні умови забезпечення професійної спрямованості фізичного виховання майбутніх фахівців з маркетингу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / А. А. Ребрин ; Терноп. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Т., 2011. – 20 с

13. Bondarenko I. Means of professional and applied physical training in physical education of students-ecologists. 2009; – 20.

14. Borodin Yu. A. Physical training of cadets in higher military educational institutions of engineering and operator profile. 2009; – 417.

15. Boyarchuk O.M. Physical training of the female contingent of the Armed Forces of Ukraine in the system of professional activity. 2010; – 19.

16. Gula L.V. Moving games and entertainments and methods of their teaching: Educational-methodical manual for students of pedagogical universities of specialty 7.010201 - physical education. - Chernihiv: Chernihiv National Pedagogical University. 2012; – 83.

17. Rymyk R.V. Vocational and applied physical training of students of vocational schools in the field of radio engineering. 2006; – 19.

18. Plisko V.I. Organization of the process of physical training in institutions of vocational education / V.I. Plisko, Yu.V. Kozeruk, O.M. Bulanov // Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T.G. Shevchenko. Series: pedagogical sciences. Physical education and sports - Chernihiv: ChNPU, 2013. - Issue. 112 - Vol.1. - P. 255-257.

19. Rebrina A.A. Organizational and pedagogical conditions for ensuring the professional orientation of physical education of future marketing professionals: author. dis. ... cand. ped. Sciences: 13.00.04 - theory and methods of professional education / AA Rebrina; Ternopil. nat. ped. V. Hnatyuk University., 2011. - 20.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.4K(132).30

УДК 37.015.3(498):351

Николайчук О.П.

старший викладач кафедри теорії та методики фізичної культури та спорту

Вілігорський О.М.

старший викладач кафедри фізичної культури та основ здоров'я

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОГРАМОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ РУМУНІЇ (2014-2020 рр.)

Згідно нормативно-правової бази Румунії та програмового забезпечення навчання в школі, сфера «Фізичне виховання, спорт і здоров'я» охоплює 2 навчальні предмети для початкової школи – «Фізичне виховання» та «Гра і рух». Для «Гри і руху» передбачена 1 година на тиждень під керівництвом вчителів початкових класів або фахових інструктора або вчителя. В програмі розділені специфічні компетенції і представлені приклади навчальної діяльності. Основний зміст програми презентує перелік видів рухливих ігор і естафет, диференційований відповідно для 3 і 4 класів. Структура шкільних програм включає наступні елементи: вступ, основні компетенції, специфічні компетенції і приклади навчальної діяльності, основний зміст та висновки із очікуваними результатами впровадження програм. Головні компетенції, передбачені в змісті предмету «Фізичне виховання», визначають рівень рухової активності учня, ознайомлення його з необхідними навиками для здорового життя і гармонійного фізичного розвитку. Головні компетенції, передбачені для учнів 3-4 класів базовані на тих, що були передбачені в програмі для 1-2 класів.

Ключові слова: *вправи, гра, навантаження, початкова школа, програма, Румунія, фізичне виховання, форми.*

Николайчук О. Вилигорский А. Особенности программного обеспечения физического воспитания школьников начальной школы румынии (2014-2020 гг.). Согласно нормативно-правовой базы Румынии и программного обеспечения обучения в школе, сфера «Физическое воспитание, спорт и здоровье» охватывает 2

учебные предметы для начальной школы – «Физическое воспитание» и «Игра и движение». Для «Игры и движения» предусмотрен 1 час в неделю под руководством учителей начальных классов или профессиональных инструктора или учителя. В программе разделены специфические компетенции и представлены примеры учебной деятельности. Основное содержание программы представляет перечень видов подвижных игр и эстафет, дифференцированный соответственно для 3 и 4 классов. Структура школьных программ включает следующие элементы: введение, основные компетенции, специфические компетенции и примеры учебной деятельности, основное содержание и выводы из ожидаемых результатов внедрения программ. Главные компетенции, предусмотренные предметом «Физическое воспитание», определяют уровень двигательной активности ученика, ознакомление его с необходимыми навыками для здоровой жизни и гармоничного физического развития. Главные компетенции, предусмотренные для учащихся 3-4 классов основаны на тех, что были предусмотрены в программе для 1-2 классов.

Ключевые слова: упражнения, игра, нагрузка, начальная школа, программа, Румыния, физическое воспитание, формы.

Nikolaychuk O., Viligorsky A. Features of the software of physical education of primary school students of Romania (2014-2020). According to the Romanian legal framework and the program of education at school, the field «Physical Education, Sport and Health» which covers 2 subjects for elementary school – «Physical Education» and «Play and Movement». The game and movements course aims to complement and enhance this influence by introducing games with their cognitive, social and developmental component. The subject «Physical education» is taught, according to the program 2 hours a week, by a teacher of physical education, and for «Games and movement» is provided 1 hour a week under the guidance of elementary school teachers or professional instructor or teacher. The structure of these programs includes the following elements: introduction, core competencies, specific competences and examples of learning activities, main content and conclusions with expected results of program implementation. The introduction of the subject «Play and Movement» into the curricula of 3-4 classes of Romanian schools emphasized the role of play activity in the development of children aged 9-10 years. The main content of the program presents a list of types of moving games and relay races, differentiated respectively for grades 3 and 4. It is determined that the games are divided into three large groups. The first group – games for the development of psychomotor, the second large group grouped) games and exercises that nurture communication skills and collaboration in the group; b) exercises for assimilation of roles; c) poll games and d) inheritance games and more. The third group of games is called «Active lifestyle», combining various games and sports activities, children's tourism.

Keywords: exercises, game, workload, elementary school, program, Romania, physical education, forms.

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. Модернізація українського соціуму постає як практична потреба сучасного етапу державотворення, як завдання конкурентноспроможного входження до європейського і світового соціокультурного простору, ствердження в ньому в якості привабливого, перспективного, прогнозованого, а тому і надійного партнера. Громадська думка та соціальна практика здебільшого ігнорують можливості фізичної культури і спорту у вирішенні багатьох важливих соціально-економічних проблем. В цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії та практики фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування навчально-виховного процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватись з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури і спорту, що є системою орієнтирів і поглядів на роль, організацію та функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення досвіду європейських країн в галузі фізичного виховання і спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Аспекти реформування фізичного виховання в постсоціалістичних країнах вивчали Г. Арделян, Г. Богданов, А. Карпов, З. Кузнецов, О. Куц. Питання фізичного виховання в Румунії, а саме методика проведення занять в загальноосвітніх школах та ліцеях соціалістичного часу досліджував І. Попеску.

Мета дослідження – проаналізувати зміст інноваційної шкільної програми для 3-4 класів початкової школи сучасної Румунії «Гра і рух».

Виклад основного матеріалу. Згідно нормативно-правової бази Румунії та програмового забезпечення навчання в школі, сфера «Фізичне виховання, спорт і здоров'я» який охоплює 2 навчальні предмети для початкової школи – «Фізичне виховання» та «Гра і рух». Саме такий синтез напряму впливає на конкретне навчання щодо формування здоров'я учнів шляхом виховання потреби в русі. Предмет «Фізичне виховання» безпосередньо забезпечує фізичний розвиток, який реалізується через формування рухливих вмінь та навичок, зростання фізичних якостей і надання переваги інтеграції в природне і соціальне середовище.

В свою чергу, предмет «Гра і рух» має завданням доповнювати та підсилювати цей вплив, впроваджуючи ігри з їх пізнавальною, соціальною і розвивальною складовою.

Предмет «Фізичне виховання» викладається, згідно програми 2 години на тиждень, вчителем з фізичного виховання, а для «Гра і руху» передбачена 1 година на тиждень під керівництвом вчителів початкових класів або фахових інструктора або вчителя [3].

Дані програми 3-4 класів розроблені за новою моделлю шкільного проектування, концентрованої на компетенціях. Наповнення програм скомпоновано таким чином, щоб вони сприяли розвитку учня з початкового етапу

навчання, використовуючи набуті знання, вміння і навички в дошкільних закладах освіти. Основний орієнтир педагогічного курсу, починаючи з компетенцій, мети, і, відповідно, форм і методів – формування особистості учня.

Структура шкільних програм включає наступні елементи: вступ, основні компетенції, специфічні компетенції і приклади навчальної діяльності, основний зміст та висновки із очікуваними результатами впровадження програм. Згідно положень програм, компетенції – це структурована система знань, навичок і досвіду, сформованих шляхом навчання і виховання, що дозволяють досягти максимального результату. Головні компетенції, передбачені в змісті предмету «Фізичне виховання», визначають рівень рухової активності учня, ознайомлення його з необхідними навичками для здорового життя і гармонійного фізичного розвитку. Головні компетенції, передбачені для учнів 3-4 класів базовані на тих, що буди передбачені в програмі для 1-2 класів [4].

Специфічні компетенції витікають з головних, і представляють етапи їх засвоєння їх. Вони визначаються впродовж одного шкільного року. Методологічні висновки передбачають визначення педагогічної стратегії та проектування педагогічної діяльності з елементами контролю – постійного оцінювання.

Саме вікова специфіка, основана на мотивації навчатись через ігри, стала основою для диференціації педагогічних дій в залежності від рівня фізичної підготовленості дітей. Розглянемо програму «Гра і рух» для 3 і 4 класу румунської школи, що була апробована згідно додатку №2 до наказу Міністра національної освіти №5003/02.12.2014 в 2014 р. та впроваджена в навчально-виховну діяльність шкіл країни в 2019 р. [4].

Введення предмету «Гра і рух» в навчальні плани 3-4 класів румунських шкіл зацентувало роль ігрової діяльності в процесі розвитку дітей віком 9-10/11 років. Як повноцінна і інтегрована складова «Гра і рух», підкреслює освітній, виховний і навчально-тренувальний потенціал ігор, особливо адресний саме для періоду молодшого шкільного віку.

Потенціал рухливих ігор може бути використаний для зміцнення знань, які отримані під час вивчення інших предметів (румунська мова, математика, природознавство тощо). Інтегрований спосіб засвоєння цих предметів робить можливим вивчення/зміцнення абетки, цифр, назви тварин, фруктів, овочів тощо. Внаслідок специфіки – групової діяльності, рухлива гра сприяє демонстрації соціальних відносин (кооперування, змагання), передбачаючи гармонізацію індивідуальних інтересів і власних зусиль з груповими; сприяє входженню в колектив, взяття на себе відповідальності, демонстрування критичної і самокритичної поведінки, ініціативи і дозволяє дітям пізнати, що означає толерантність, сприйняття іншого, прийняття рішення і взяття на себе відповідальності за наслідки.

Гра передбачає дотримання правил, тому «Гра і рух» сприяє моральному розвитку дитини і дозволяє здійснити його шкільну і соціальну інтеграцію. Внаслідок позитивних або негативних ситуацій, з якими стикається дитина в процесі гри, вона переживатиме широкий спектр різних почуттів – радість, сум, вдячність, ентузіазм, задоволення. Дитина має нагоду пізнавати ці стани, зрозуміти їх і навчитися їх контролювати, таким чином, щоб мати урівноважену поведінку в школі і в суспільстві.

Данна шкільна програма пропонує гнучке започаткування, основаного на оцінці компетенцій і досвіді вчителя, специфічних ресурсів навчального закладу. Педагогічні кадри вільні вибирати, змінювати або доповнювати навчальну діяльність. Вся педагогічна діяльність має бути пристосована до особливостей учнів і основана на навчанні через ігри. В свою чергу, учні заохочені висловлювати свої враження щодо впровадження в процес навчання певних ігор. Основними компетенціями програмою названі:

1. Участь в рухливих іграх, організованих або спонтанних.
 2. Демонстрація адекватної соціальної поведінки в щоденній діяльності.
- Відповідно, до них, в програмі розділені специфічні компетенції і представлені приклади навчальної діяльності.

Друга специфічна компетенція, що визначає демонстрацію адекватної соціальної поведінки в повсякденній діяльності. В процесі вивчення предмету учні 3 класу повинні навчитись управляти груповими і між груповими відносинами в грі. А для цього необхідно виконувати певні спільні завдання під час гри, приймати активну участь в діях групи, зокрема в уникненні/посередництві конфліктів. В контексті ігрової діяльності важливим визначено врівноважене сприйняття перемоги/поразки в рухливих іграх. Для цього програмою передбачено: виконання ролей і завдань в команді (капітан команди, стартер, суддя, секретар тощо); участь в жеребкуванні; вітання членів команди/суперників; самостійний аналіз власної результативності та результативності команди.

Складові другої специфічної компетенції за програмою «Гра і рух» та приклади навчальної діяльності для 4 класу представлені наступним чином: взяття на себе відповідальності у виконанні індивідуальних ролей в межах групи, в грі (адекватне виконання ролей керівника/підпорядкованого;

участь в розподілі ролей; участь у створенні команди) та організація і адаптація рухливих ігор в повсякденній шкільній і позашкільній діяльності (організація рухливих ігор з різними правилами, різної ефективності і в різних умовах; адаптація засвоєних ігор до позашкільної діяльності; визнання поразки і прагнення реваншу в іграх-змаганнях).

Основний зміст програми презентує перелік видів рухливих ігор і естафет, диференційований відповідно для 3 і 4 класів. Наведемо перелік для 3 класу, згідно програми «Гра і рух». Ігри розділяються на три великі групи. Перша група – ігри для розвитку психомоторики, об'єднала а) рухливі ігри із різновидами ходьби, з носінням предметів (приклад: «Вимірювачі»); б) рухливі ігри та естафети із різновидами бігу: зіг-заг, з оббіганням перешкод, з перенесенням предметів («Кучер і кінь», «Трійка», «Полювання», «Горобець і бджола», «Миша і кіт», «Пошта йде»); в) ігри та естафети з стрибками («Еластична резинка», «Бережи ноги»); г) ігри та естафети з киданням і пійманням: кидання двома руками вперед, вгору і над головою, піймання однією рукою, метання на дальність і в ціль («Подвійний човник», «Мисливці і качки», «Вівчар», «Досвідчені стрільці»); д) ігри, переходи і естафети, що включають складні рухливі навички: тягнення-штовхання, лазання-

сходження («Коток», «Гірка для катання», «Літак»); з) рухливі ігри та естафети, які передбачають розвиток рухових якостей та к) ігри для орієнтації в просторі і часі.

Друга велика група згрупували а) ігри та вправи, які виховують навички спілкування і співпраці в групі: ефективні техніки спілкування під час рухливих ігор (наприклад: жести, сигнали, знаки); б) вправи задля засвоєння ролей (Наприклад: дії в парах, малих групах, зі зміною ролі при кожній дії); в) ігри-опитування задля вислуховування і погодження з думками інших (наприклад: запитання і відповіді щодо результатів ігор); г) ігри-наслідування (нагляд за дотриманням правил і порядку під час проведення ігор); д) ігри з ознайомлення правил взаємодії між групами: повага до команди суперників, визнання результатів змагання під час ігор, нагляд за дотриманням правил партнерами змагань («Взяття на буксир», «Швартування судна до берега», «Між двома вогнями»).

Третя група ігор носить назву «Активний стиль життя», комбінуючи в собі різноманітні ігри і спортивно-масові заходи, дитячий туризм. Наприклад, рухливі ігри для розвитку серцевої і дихальної системи («Яструб і голуб», «Невід», «Доганялки»), ігри, що проводяться в різні пори року просто неба («Коток або Сніжна гора», «Візники», «Досвідчені стрільці», «Рахівниці», «Мисливці і качки», «Вівчар оберігає вівці», «М'яч у капітана»). Крім того, сюди віднесено рухову активність у вільний час, на екскурсіях, таборах, походах. А також шкільні конкурси – в школах, між школами; місцеві центри розвитку видів спорту, спортивні свята тощо.

Зміст програми передбачає методологічні висновки – методичні рекомендації педагогам, алгоритм самоаналізу ефективності впровадження програми в окремо взятій школі. Наведемо деякі з них. Викладання предмету здійснюється в наступній послідовності: від головних компетенцій до специфічних, до навчальної діяльності і після цього до змістів. Вчителі/викладачі початкової освіти будуть проектувати навчальний процес в залежності від особливостей класу учнів, від наявної матеріальної бази і бажання учнів.

З метою визначення знання положень програми, фахівцям фізичного виховання і вчителям початкових класів пропонувалось відповісти на наступні питання:

- З якою метою я це зроблю? (визначення компетенції)
- Як це зроблю? (визначення навчальних дій)
- Які форми буду використовувати? (вибір змістів)
- Що буду робити? (аналіз матеріальних ресурсів)
- Скільки було реалізовано? (визначення критеріїв для оцінювання)

Відповідно до положень програми, гра стає методом, засобом і формою організації, здійсненої з/або без форми змагання, адаптованих до рухових і психічних можливостей учнів. Завдяки рухливим діям дитина має можливість пізнавати, досліджувати, сприймати або не сприймати власний стан та емоції, взаємодіяти з власним тілом, з іншими учасниками гри, з природним середовищем.

В обох класах акцентована робота в парах і в групах, надана перевага інтеграції, допомозі і взаємному стимулюванні, розвитку спілкування і толерантності і вирішенні певних ситуацій дослідницького типу. Рекомендовано використання значної кількості інвентаря і реквізиту (м'ячі, кільця, прапорці, системи захисту тощо), які будуть захищати дітей, відхиляючи будь-яку можливість виникнення нещасних випадків. Рекомендовано, щоб засоби мали естетичний вигляд, привабливі і були легкі у пересуванні.

В проведенні цієї ігрової програми повинні бути враховані наступні аспекти: охоплення іграми і вправами всіх учнів із врахуванням особливостей кожного; заборона ігор, в яких передбачено виведення з гри учнів; обов'язкове виконання ролі капітана кожним учасником; формування якісно рівних груп/команд; для можливості отримати реванш групі/команді, яка програла, будь-яке змагання треба повторювати мінімум 3 рази; нова гра обов'язково повторюється на 3-4 наступних уроках; ігри можуть повторюватися в нових варіаціях, враховуючи особливості учнів.

Планування уроків передбачає використання одної нової гри і одну засвоєну раніше; нову гру і одну-дві естафети; дві гри, засвоєні раніше; 2-3 естафети. Варто збалансовано поєднувати ігри та естафети під час одного уроку: швидкість – сила, спритність – сила, спритність – витривалість. З метою оптимізації уроків необхідно формувати групи або команди з 6-8 учнів, рекомендовано використовувати щонайменше одну форму змагання на кожному уроці (індивідуальні, в парах, між групами, між командами вправи та ігри) тощо.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Оцінювання представляє собою базовий елемент процесу навчання. Для даної програми оцінювання реалізується через: поточне оцінювання (спостереження за поведінкою учня під час проведення ігор, за виконанням рухливих дій, дотриманням правил гри, використанням навичок спілкування і праці в команді); етапне оцінювання (за семестр) буде враховувати ефективність участі учня в мінімум 4 рухливих ігор, викладених впродовж семестру, з виконанням різних ролей. Крім того, буде враховуватись участь в спортивно-масовій діяльності.

Література

1. Legea nr. 69/2000, legea educatiei fizice si sportului, consolidata 2009. *Monitorul Oficial. Partea I. Nr. 200. 9 mai 2000.* – f/p.
2. Nicolae Postolache. Fascinația oinei jocul românilor de pretutindeni / Nicolae Postolache. Editura Profexim, București, 2009. – 36 p.
3. Programa școlară pentru disciplina «Educație fizică» clasele a III-a – a IV-a. Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale. – Nr. 5003/02.12.2014. Ministerul educației naționale. București, 2014. – f/p.
4. Programa școlară pentru disciplina «Joc și mișcare» clasele a III-a - a IV-a. Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale. – Nr. 5003 / 02.12.2014. Ministerul educației naționale. București, 2014. – f/p.

References

1. Legea nr. 69/2000 legea educatiei fizice si sportului, consolidata 2009. (2010) Monitorul Oficial. Partea I. Nr. 200. 9 mai. – f/p.
2. Nicolae Postolache. (2009) Fascinația oinei jocul românilor de pretutindeni / Nicolae Postolache. Editura Profexim, București. – 36 p.
3. Programa școlară pentru disciplina «Educație fizică» clasele a III-a – a IV-a. (2014) Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale. – Nr. 5003/02.12.2014. Ministerul educației naționale. București. – f/p.
4. Programa școlară pentru disciplina «Joc și mișcare» clasele a III-a - a IV-a. (2014) Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale. – Nr. 5003 / 02.12.2014. Ministerul educației naționale. București. – f/p.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.4K(132).31
УДК 796.332.071:159.938

Осадець М. М.,
професор кафедри фізичного виховання
Канівець Т. М.
кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології,
Фесун Г. С.
кандидат політичних наук, доцент кафедри практичної психології,
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД СПОРТСМЕНІВ-ФУТБОЛІСТІ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Психологія спорту посідає ключове місце в навчальному процесі підготовки фахівців зі спорту. Значення та необхідність психології спорту для спортивної діяльності важко переоцінити. У статті висвітлені основні психологічні аспекти формування особистості спортсмена-футболіста. Обґрунтовано послідовність успішного психологічного забезпечення підготовки спортсменів від дотримання ряду положень: постійне здійснення психологічного забезпечення, цей процес повинен бути «випереджаючим»; кожен етап багаторічної підготовки спортсменів має свої специфічні психологічні особливості, які і визначають конкретні завдання та зміст психологічного забезпечення. Доведено, що правильно організований процес психологічного забезпечення та супроводу може істотним чином змінити частоту виникнення різних факторів, які несприятливо позначаються на процесі підготовки спортсменів. Обґрунтовується поняття «психологічного забезпечення», психологічний супровід та їх використання у спортивній діяльності. Досліджено, що високий рівень фізичної і техніко-тактичної підготовки є показником відображення психічної стійкості гравця. Проаналізовано характерні риси планування психологічної підготовки та особливості проведення психологічного контролю, вплив мікроклімату в спортивному колективі на психологічний стан спортсмена.

Ключові слова: психологія спорту, футбол, спортсмен, психологічне забезпечення, психологічний супровід.

Осадец Н.Н., Канивец Т.М., Фесун Г.С. Психологическое сопровождение спортсменов-футболистов как неотъемлемый компонент тренировочного процесса. Психология спорта занимает ключевое место в учебном процессе подготовки специалистов по спорту. Значение и необходимость психологии спорта для спортивной деятельности трудно переоценить. В статье освещены основные психологические аспекты формирования личности спортсмена-футболиста. Обоснованно последовательность успешного психологического обеспечения подготовки спортсменов от соблюдения ряда положений: постоянное психологического обеспечения, этот процесс должен быть «опережающим»; каждый этап многолетней подготовки спортсменов имеет свои специфические психологические особенности, которые и определяют конкретные задачи и содержание психологического обеспечения. Доказано, что правильно организованный процесс психологического обеспечения и сопровождения может существенным образом изменить частоту возникновения различных факторов, которые неблагоприятно сказываются на процессе подготовки спортсменов. Обосновывается понятие «психологического обеспечения», психологическое сопровождение и их использование в спортивной деятельности. Доказано, что высокий уровень физической и технико-тактической подготовки является показателем отражения психической устойчивости игрока. Проанализированы характерные черты планирования психологической подготовки и особенности проведения психологического контроля, влияние микроклимата в спортивном коллективе на психологическое состояние спортсмена.

Ключевые слова: психология спорта, футбол, спортсмен, психологическое обеспечение, психологическое сопровождение.

Osadets Mykola, Kanivets Tetiana, Fesun Galyna. Psychological support of football players as an integral component of the training process. Sports psychology occupies a key place in the educational process of training sports professionals. The importance and necessity of sports psychology for sports activities is difficult to overestimate. The article highlights the main psychological aspects of the formation of the personality of an athlete-football player. The sequence of